

УДК 336.71:339.7

Дятлова Ю.В.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів, обліку та аудиту
Донецького державного університету управління

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ, ІНТЕГРАЦІЯ ТА ІНТЕРНАЛІЗАЦІЯ В БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Систематизовано теоретико-методологічні аспекти щодо дослідження процесів інтеграції, інтернаціоналізації та інтерналізації в банківському секторі. Виявлено підпорядкованість і взаємозалежність процесів в аспекті глобалізації та конкуренції в банківській сфері. Показано, що базисом інтеграції є процеси інтернаціоналізації та інтерналізації. Запропоновано сутність поняття інтерналізації як процесу в національному банківському секторі чи системі під впливом зовнішніх чинників. Визначено фокус дослідження процесів інтерналізації на мікро- та макро- рівнях національної банківської системи за умов доступу іноземного банківського капіталу.

Ключові слова: інтеграція, інтернаціоналізація, інтерналізація, підпорядкованість і взаємозалежність процесів, фокус дослідження процесів.

Систематизированы теоретико-методологические аспекты по исследованию процессов интеграции, интернационализации и интернализации в банковском секторе. Выявлена подчиненность и взаимозависимость процессов в аспекте глобализации и конкуренции в банковской сфере. Показано, что базисом интеграции являются процессы интернационализации и интернализации. Предложена сущность понятия интернализации как процесса в национальном банковском секторе или системе под влиянием внешних факторов. Определен фокус исследования процессов интернализации на микро- и макроуровне национальной банковской системы в условиях доступа иностранного банковского капитала.

Ключевые слова: интеграция, интернационализация, интернализация, подчиненность и взаимозависимость процессов, фокус исследования процессов.

The theoretical and methodological aspects concerning the study of the processes of integration, internationalization and internalization in the banking sector are systematized. The subordination and interdependence of processes in the aspect of globalization and competition in the banking sphere are revealed. It is shown that the basis of integration is the processes of internationalization and internalization. The essence of the concept of internalization as a process in the national banking sector or the system under the influence of external factors is proposed. The focus of the study of the processes of internalization at the micro and macro levels of the national banking system under the conditions of access of foreign bank capital is determined.

Keywords: integration, internationalization, internalization, subordination and interdependence of processes, focus of research of processes.

Постановка проблеми. В умовах глобалізації, які посилюють конкуренцію на світових ринках, розвиток національної економіки залежить від ступеня інтеграції у світогосподарські зв'язки, а також від конкурентних переваг певних її секторів і галузей. Розвиток банківського сектору України є пріоритетним з точки зору забезпечення фінансовими ресурсами суб'єктів господарювання різних галузей і сфер, здійснення визначального впливу на соціально-економічні процеси в державі. Разом з тим, цей сектор економіки є найбільш інтегрованим у світову фінансову систему, а тому залежним від циклічних фінансово-економічних криз. Означене вище актуалізує питання теоретичного обґрунтування інтернаціоналізації та інтеграції щодо банківського сектору, конкуренції на національному ринку банківських послуг.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема, що виникають в глобалізаційній економіці, зокрема інтернаціоналізації, інтеграції, конкуренції в банківській сфері, присвячені труди видатних вітчизняних вчених, таких як Я. Белінська, О. Білорус, С. Богачов, В. Геєць, В. Іноземцев, В. Коваленко, Д. Лук'яненко, В. Міщенко, О. Мозговий, В. Онищенко, Л. Руденко, С. Румянцев, А. Семенов, А. Чухно, та ін. У наукових працях аналізуються важливі теоретичні і практичні питання розвитку банківської системи і діяльності кредитно-фінансових інститутів здебільшого щодо ринкових умов господарювання та трансформації економіки. Однак з'ясування сутності та взаємозалежності процесів інтернаціоналізації, інтеграції та інтерналізації у банківській сфері в умовах глобальної конкуренції у вітчизняній економічній літературі ще не одержало необхідного розвитку. Крім того, досягнення західної економічної теорії не можуть бути цілком адаптовані до сучасних реалій і задовольнити потреби практиків. Тому розроблення теоретико-методологічних аспектів щодо процесів, які відбуваються в банківському секторі на сучасному етапі розвитку економіки, є актуальним.

Формулювання цілей статті. Систематизувати теоретико-методологічні аспекти щодо дослідження процесів інтеграції, інтернаціоналізації та інтерналізації в банківському секторі за умов глобальної конкуренції.

Виклад основного матеріалу дослідження. Значення банківської системи для розвитку економіки аргументовано теоретично і підтверджено на практиці. Це положення доведено пред-

ставниками різних наукових шкіл, наприклад, в концепції А. Сміта, Д. Рікардо, І. Ріссера щодо ефективного розміщення ресурсів в економічній системі, а також в концепції А. Пігу, Дж. Герлі, Р. Голдсмита, У. Зілбера, Е. Коена, Е. Шоу, М. Фрідмена про стимулювання економічного росту за допомогою змін у пропозиції грошей.

У сучасних умовах роль банківської системи суттєво зростає у зв'язку з посиленням глобалізації світового господарства і процесів інтернаціоналізації на фінансових ринках країн. Процеси глобалізації підсилюють конкуренцію на всіх ринках. Ринок фінансових послуг, зокрема банківських, має певні відмінності від товарних ринків, і саме в силу таких відмінностей підлягає більш значному регулюванню. При цьому вимоги на ринку висувуються не до послуги, а щодо результатів діяльності фінансово-кредитних установ. Ринок банківських послуг характеризується значною конкуренцією.

У словниках і навчальній літературі трактується, що конкуренція є важливим елементом механізму саморегулювання ринкової економіки і водночас конкретна форма її функціонування. За суттю – це суперництво між суб'єктами ринкової економіки за найкращі умови виробництва товару або послуги, вигідну позицію на ринку тощо. Конкуренція є тією ринковою силою, що забезпечує взаємодію попиту і пропозиції, яка урівноважує ринкові ціни на товари або послуги. Саме конкуренція відбиває зв'язок між виробництвом і реалізацією продукту, який є причинно-наслідковим, суттєвим, необхідним і повторюваним, тобто об'єктивним економічним законом. Закон конкуренції відображає причинно-наслідковий зв'язок між можливостями створити продукт, потрібний споживачам, і можливостями реалізувати його з вигодою. Слід погодитися з думкою В. Коваленко, що «конкуренцію – природно і об'єктивно існуюче явище – можна розглядати як закон товарного господарства, дія якого для товаровиробників є зовнішньою примусовою силою до підвищення продуктивності праці на своїх підприємствах, розширення масштабів виробництва, прискорення науково-технічного прогресу, впровадження нових форм організації виробництва і систем зарплати тощо» [1, с. 446].

Банківська конкуренція – економічний процес взаємодії та суперництва банків, інших учасників фінансового ринку, у процесі якого вони намагаються забезпечити собі надійне становище на ринку банківських послуг з метою

максимально повного задоволення різноманітних потреб клієнтів та отримання найбільшого прибутку за допустимого ризику [2, с. 64].

Слід зазначити, що проблема конкуренції в банківській сфері в умовах глобалізації та інтернаціоналізації досліджується багатьма науковцями. Поняття “глобалізація” вперше використано Дж. Макліном (1981 р.), а в науковий обіг уведено Т. Левітом [3]. У різних наукових школах щодо терміну «глобалізація» надаються власні трактування. Однак слід погодитися з думкою про зміну статусу глобалізації з тенденції світової економіки на таку, що є всесвітньою, всеосяжною і охоплює не тільки економіку, але й політику, культуру та інші сфери життєдіяльності. Згідно з комплексним підходом, глобалізація є комплексним геополітичним, гео економічним, геокультурним явищем, що впливає на всі складові життєдіяльності суспільства [4, с. 269].

Фінансова сфера, з однієї сторони, є складовою, що забезпечує життєдіяльність суспільства, з іншої – є одним із визначальних глобалізаційних сегментів [5, с. 64], який впливає на світовий економічний простір. На думку вчених, «фінансова глобалізація передбачає вільний рух капіталів між країнами за допомогою відповідної фінансової інфраструктури: банків, ТНК, фондових бірж, міжнародних фінансових інституцій тощо» [6, с. 29].

Вплив глобалізації на розвиток банківської сфери є таким: «із розвитком міжнародного банківського бізнесу усе більше банківських установ буде здобувати статус ТНК; зростання обсягів операцій ТНК призведе до розширення масштабів міжнародного банківського бізнесу; стратегія й тактика розвитку банківських установ все більшою мірою буде спиратись не стільки на індикатори розвитку національної економіки, скільки на індикатори економічної ситуації у світі, з поступовим переходом до глобального режиму діяльності банківського бізнесу; зростання зацікавленості банківських

установ країн світу в розширенні міжнародного співробітництва сприятиме посиленню відкритості економік країн світу; частка іноземного банківського сектора в національних економіках буде стрімко збільшуватись; зростатиме наукоємність відтворювального процесу, що призводитиме до зростання періоду окупності й відповідної довгострокової участі банківського сектора» [7, с. 6].

Запропоновані поняття глобалізації банківської сфери розрізняються [4; 8; 9], що обумовлено ракурсом та метою дослідження. Розглядаючи поняття та етапи банківської глобалізації, вчені неодмінно включають і інтеграцію [14], а інколи й інтернаціоналізацію [4].

На нашу думку, ці процеси розрізняються, однак мають певну підпорядкованість і взаємозалежність (рис.).

Процеси інтеграції лежать в основі глобалізації. Інтеграцію визначають як процес об'єднання елементів в одне ціле. В економіці, зокрема банківській сфері, під інтегруванням розуміють процес об'єднання (приєднання, включення) суб'єктів господарювання, що належать до однієї або декількох галузей, секторів, сфер економіки, в певні структури з метою реалізації економічних інтересів як в рамках однієї країни (національна інтеграція), так і декількох країн (міжнародна інтеграція). Саме міжнародна інтеграція стала фундаментом для глобалізації. На думку вчених, «інтеграція банків у світовий фінансовий простір – це процес об'єднання банків в єдине ціле з учасниками цього простору через систему економічних відносин, які виникають в процесі надання останніми банківських послуг своїм клієнтам» [10]. При цьому дослідження процесу інтеграції банків зазвичай відбувається з точки зору таких ознак: причина інтеграції; цілі інтеграції; сутність інтеграції; результат інтеграції [10, с. 10-11].

В інтеграції банків виділяють чотири рівні, для яких є характерним певний набір міжна-

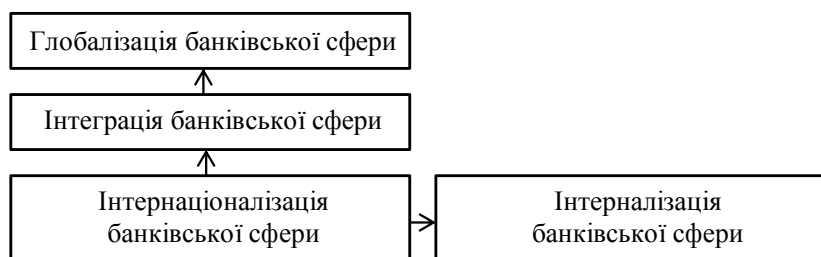

Рис. Підпорядкованість і взаємозалежність процесів, пов'язаних з глобалізацією банківської сфери

родних банківських послуг: перший – початковий (здійснення міжнародних розрахунково-платіжних операцій); другий – середній (надання послуг першого рівня, фінансування зовнішньоекономічної діяльності клієнтів, участь у крупних проектах іноземних банків, економічні відносини з експортними агентствами, іноземними партнерами клієнтів); третій – розвинутий (надання послуг попередніх рівнів, консалтингових послуг з інвестування на міжнародних ринках, участь в організації великих інвестиційних проектів незалежно від національної приналежності клієнта, що потребує налагодження економічних відносин з іноземними банками, інвесторами, інформаційними і рейтинговими агентствами, біржами та позабіржовими учасниками торгівлі фінансовими інструментами); четвертий – глобальний (надання всього спектра міжнародних банківських послуг, що передбачає наявність різноманітних економічних відносин з учасниками світової фінансової системи) [11, с. 97].

Інтегрування банків досліджено на прикладі взаємодії банків і страхових компаній. Сутністю цього процесу, вважають дослідники, є «розширення та поглиблення взаємозв'язків і взаємозалежностей між страховим і банківським ринками (вітчизняними і зарубіжними), спрямовані на поєднання і взаємне зближення учасників обох ринків через переплетіння та задоволення їх економічних інтересів» [12, с. 162]. Інтеграція як процес приєднання до певного ринку, економічної системи, об'єднання країн розглянуто щодо розширення Європейського Союзу, в тому числі його фінансової сфери.

Інтернаціоналізація, на нашу думку, і є першим рівнем інтеграції, її базисом. Доволі часто ці процеси вважають ідентичними. Про це свідчить надане в колективній монографії визначення: «У широкому значенні інтернаціоналізація означає участь банків в різних інтегрованих структурах (банківських консорціумах, банківських корпораціях, фінансових холдингових групах, альянсів) та створення “наднаціональних банків”, якими є транснаціональні банки (Goldman Sachs, Merrill Lynch, Reiffeisenbank, Societe Generale, Citigroup та ін.), Міжнародний банк реконструкції та розвитку, регіональні банки розвитку (Європейський центральний банк, Азіатський банк розвитку, Африканський банк розвитку та ін.)» [4, с. 269]. Між тим, діяльність банків у рамках інтегрованих структур і є інтеграцією, а створення транснаціональних

банків – це інтернаціоналізація. До інтеграційних процесів відноситься й створення Європейського та інших регіональних банків.

Процеси інтернаціоналізації обумовлені міжнародною діяльністю банків. Початком процесів вважають відкриття в XIX столітті англійськими банками представництв за кордоном з метою налагодження торгівлі зі своїми колоніями. Надалі й бельгійські, французькі, німецькі, а також японські банки включилися до процесу. На думку експертів Світового банку, лібералізація в сфері фінансових послуг для ринків, що розвиваються, більш ніж у чотири рази вигідніша, ніж у сфері торгівлі товарами [13, с. 130].

Процеси інтернаціоналізації відзначено в банківських секторах майже кожної країни. Але такі процеси відрізняються від тих, що характеризують діяльність банків з національним капіталом. Тому, на нашу думку, в дослідженнях слід розрізняти процеси, пов'язані з функціонуванням представництв та філій іноземних банків на ринку банківських послуг окремої країни або групи країн, а також іноземного інвестування в активи (інтернаціоналізація), від таких, що характеризують діяльність банків певної країни у рамках її національного банківського сектору чи системи (інтерналізація). Термін «інтерналізація» походить від англійського слова *internal*, тобто внутрішній.

Враховуючи це, інтернаціоналізація – це процеси мікрорівня (функціонування міжнародних, транснаціональних банків), а інтерналізація – це процеси від мікро- до макрорівня (функціонування вітчизняного банку, банківського сектору, національної банківської системи за умов вільного чи обмеженого доступу іноземного банківського капіталу). Отже, фокус досліджень процесів у банківському секторі, системі буде змінюватися.

Між тим, у наукових дослідженнях щодо розвитку національної банківської системи, банківського комерційного сектору таке розмежування процесів не застосовується, виходячи з визначень понять, що надаються. Наприклад, запропоновано під інтернаціоналізацією банківської системи розуміти «як процес виходу за межі вітчизняного ринку, так і входження закордонних інвесторів до вітчизняних банків», «відкриття національними комерційними банками представництв, відділів та філій в інших державах, а також допуск іноземних банків на власний банківський ринок» [4, с. 269]. Однак відмінність між позитивними та негативними наслідками

таких процесів, механізмів їх регулювання вказують на потребу їх розмежування.

Слід погодитися з думкою науковців [14], що основними мотивами входження іноземних банків на східно- та центральноєвропейські ринки були ринкові (захоплення нових ринків та отримання вищих прибутків) та регуляторні фактори. На ранній стадії входження їхня основна діяльність зводилася до обслуговування клієнтів з материнської країни. На той час ці цільові клієнти були більш платоспроможними, ніж навіть великі внутрішні компанії. Тобто іноземний капітал підтримував передусім діяльність іноземного бізнесу, розширюючи тим самим його присутність на території країни і створюючи умови для експорту з неї прибутків. Пізніше основним мотиваційним фактором стало одержання ринкових переваг. У країнах Східної та Центральної Європи обсяг банківських послуг є набагато нижчим, ніж у розвинених економіках, тому потужні іноземні банки, продаючи більш складні послуги, легко залучають кращих клієнтів, що несуть найнижчі ризики, чим посилюють конкуренцію в банківському секторі, впливають на стійкий розвиток і фінансову безпеку системи.

Висновки. Таким чином, систематизація теоретико-методологічних аспектів щодо дослідження процесів інтеграції, інтернаціоналізації та інтерналізації в банківському секторі дозволила визначити підпорядкованість і взаємозалежність процесів, пов'язаних з глобалізацією банківської сфери та конкуренцією. Так, процеси інтеграції лежать в основі глобалізації. Першим рівнем інтеграції, її базисом є інтернаціоналізація та інтерналізація. В дослідженнях слід розрізняти процеси, пов'язані з функціонуванням представництв та філій іноземних банків на ринку банківських послуг окремої країни або групи країн, а також іноземного інвестування в активи (інтернаціоналізація), від таких, що характеризують діяльність банків певної країни у рамках її національного банківського сектору чи системи (інтерналізація). Враховуючи це, інтернаціоналізація – це процеси мікрорівня (функціонування міжнародних, транснаціональних банків), а інтерналізація – це процеси від мікро- до макрорівня (функціонування вітчизняного банку, банківського сектору, національної банківської системи за умов вільного чи обмеженого доступу іноземного банківського капіталу). Отже, фокус досліджень процесів у банківському секторі, системі буде змінюватися.

Бібліографічний список:

1. Коваленко В.В. Грошово-кредитна політика та її вплив на подолання структурних дисбалансів економіки України. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. № 12. С. 445–449.
2. Карчева Г.Т., Смовженко Т.С., Міщенко В.І. Ефективність та конкурентоспроможність банківської системи України: монографія / За заг. ред. д-ра екон. наук Г.Т. Карчевої. Київ: ДВНЗ «Університет банківської справи», 2016. 279 с.
3. Levitt T. The Globalization of Markets. Harvard Business Review. 1983. 61 (May/June). P. 92–102.
4. Банківська система України: становлення і розвиток в умовах глобалізації економічних процесів: монографія / За ред. д.е.н., проф. О.В. Дзюблюка. Тернопіль: «Вектор», 2012. 462 с.
5. Лук'янов В. Сучасна фінансова економіка: глобалізаційна складова та цивілізаційні пріоритети. Банківська справа. 2013. № 1 С. 64–75.
6. Шаравара Р.І. Глобалізація фінансових ринків: асиметричність розвитку та державного впливу. Причорноморські економічні студії. 2016. Вип. 9-2. С. 28–31.
7. Ісютін С.А. Розвиток банківської системи країн в умовах глобалізації: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.02. Донецьк, 2010. 20 с.
8. Калініченко Л.Л. Глобалізація банківської діяльності та її вплив на банківську систему України. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2013. № 43. С. 77–81.
9. Bond P. The globalization of commercial banking. Business and Economics Journal. URL: <http://www.aabri.com/manuscripts/11891.pdf>.
10. Петров А.В. Макроэкономические аспекты интеграции российских банков в мировую финансовую систему: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.10. Волгоград, 2003. 24 с.
11. Пшик Б.І. Глобалізація та розвиток світових інтеграційних процесів як передумови зміни характеру банківського бізнесу. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб. наук. праць. Суми: УАБС НБУ, 2006. Т. 17. С. 89–99.
12. Кнейслер О. Інтеграція банків і страхових компаній в умовах глобалізації. Наука молода. 2014. № 21. С. 162–168.
13. Шпиг Ф.І. Інтернаціоналізація банківських систем: мотиви і принципи експансії іноземного капіталу. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб. наук. праць. Суми: УАБС НБУ, 2006. Т. 17. С. 130–137.
14. Гесць В. Іноземний капітал у банківській системі України. Дзеркало тижня. № 26 (605). 8–14 липня 2006. URL: // <http://www.dt.ua/2000/2040/53895>.

References:

1. Kovalenko V.V. (2016) Ghroshovo-kredytna polityka ta jiji vplyv na podolannja strukturnykh dysbalansiv ekonomiky Ukrainy [Monetary policy and its influence on overcoming structural imbalances of the Ukrainian economy]. *Global and national problems of the economy*, no 12, pp. 445–449.
2. Karcheva H.T., Smovzhenko T.S., Mishchenko V.I. (2016) Efektyvnist ta konkurentospromozhnist bankivskoi systemy Ukrainy [Efficiency and Competitiveness of the Ukrainian Banking System]. Kyiv: State Higher Educational Institution «University of Banking». (in Ukrainian)
3. Levitt T. (1983) The Globalization of Markets. *Harvard Business Review*, 61, May/June, pp. 92–102.
4. Dziubliuk O.V. (ed.) (2012) Bankivska systema Ukrainy: stanovlennia i rozvytok v umovakh hlobalizatsii ekonomichnykh protsesiv [Banking system of Ukraine: formation and development in the conditions of globalization of economic processes]. Ternopil: Vector, 462 p. (in Ukrainian)
5. Luk'ianov V. (2013) Suchasna finansova ekonomika: hlobalizatsiina skladova ta tsyvilizatsiini priorytety [Modern Financial Economics: Globalization and Civilization Priorities]. *Banking*, no. 1, pp. 64–75.
6. Sharavara R.I. (2016) Hlobalizatsiia finansovykh rynkiv: asymetrychnist rozvytku ta derzhavnoho vplyvu [Globalization of financial markets: asymmetry of development and state influence]. *Black Sea Economic Studies*, vol. 9-2, pp. 28–31.
7. Isiutin S.A. (2010) Rozvytok bankivskoi systemy krain v umovakh hlobalizatsii [Development of the banking system of countries in the conditions of globalization] (PhD Thesis), Donetsk: Donetsk National University.
8. Kalinichenko L.L. (2013) Hlobalizatsiia bankivskoi diialnosti ta yii vplyv na bankivsku systemu Ukrainy [Globalization of banking activity and its influence on the banking system of Ukraine]. *Bulletin of the Economy of Transport and Industry*, no. 43, pp. 77–81.
9. Bexley J.B., Bond P., Maniam B. The globalization of commercial banking. *Business and Economics Journal* (electronic journal). Available at: <http://www.aabri.com/manuscripts/11891.pdf> (Accessed 30 November 2018).
10. Petrov A.V. (2003) Makroekonomicheskie aspekty integratsii rossiyskikh bankov v mirovuyu finansovuyu sistemu [Macroeconomic aspects of the integration of Russian banks in the global financial system] (PhD Thesis), Volgograd: Volgograd State Technical University.
11. Pshyk B.I. (2006) Hlobalizatsiia ta rozvytok svitovykh intehratsiinykh protsesiv yak peredumovy zminy kharakteru bankivskoho biznesu [Globalization and development of global integration processes as a prerequisite for changing the nature of banking business]. *Problems and prospects of development of the banking system of Ukraine*, vol. 17, pp. 89–99.
12. Kneisler O. (2014) Intehratsiia bankiv i strakhovykh kompanii v umovakh hlobalizatsii [Integration of banks and insurance companies in the context of globalization]. *Young science*, no. 21, pp. 162–168.
13. Shpyh F.I. (2006) Internatsionalizatsiia bankivskoykh system: motyvy i pryntsypy ekspansii inozemnoho kapitalu [The internationalization of banking systems: the motives and principles of expansion of foreign capital]. *Problems and prospects of development of the banking system of Ukraine*, vol. 17, pp. 130–137.
14. Heiets V. (2006) Inozemnyi kapital u bankivskii systemi Ukrainy [Foreign capital in the banking system of Ukraine]. *Mirror of the week* (electronic journal), no. 26 (605), July 8-14. Available at: <http://www.dt.ua/2000/2040/53895> (Accessed 30 November 2018).

Diatlova Yu.V.

Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor at the Department of Finance,
Accounting and Taxation
of Donetsk State University of Management

INTERNATIONALIZATION, INTEGRATION AND INTERNALIZATION IN THE BANKING SECTOR: THEORETICAL AND METHODOLOGICAL ASPECTS IN THE GLOBAL COMPETITION CONTEXT

In the article, the theoretical and methodological aspects of the study of the processes of integration, internationalization and internalization in the banking sector are systematized. The systematization allowed determining the subordination and interdependence of these processes associated with the globalization of the banking sector and competition. Thus, the processes of integration underlie the globalization. The first level of integration, its basis, is the internationalization and internalization processes.

The processes of internationalization and internalization are conditioned to the bank international activity. During the research have to distinguish between processes related to the functioning of representative offices and branches of foreign banks in the market of banking services of an individual country or group of countries, as well as foreign investment in assets (internationalization), from those characterizing the activity of banks of a certain country within the framework of its national banking sector or system under conditions of access and competition of foreign capital (internalization). Based on the differences in the characteristics of the processes, it is proposed to distinguish the concept of internalization.

Considering this, internationalization is a process of micro-level (functioning of international, transnational banks). Unlike internationalization, internalization is a process from micro to macro level (the functioning of a domestic bank, the banking sector, the national banking system in the conditions of free or restricted access of foreign bank capital). Consequently, the focus of research on processes in the banking sector or the system will change. In studying the process and results of internationalization, the activities of a particular international or transnational bank, its impact on the banking system of a country, the associations of countries and around the world are assessed. In researching the process and results of internalization, the activities of the national bank, sector, and system within the framework of a particular country, national unions, and the world have to be evaluated. These aspects ought to be taken into account when studying competition.